

Temeljne značilnosti srednjega veka

Časovna opredelitev cca 700-1300 n.št. Začetek srednjega veka okoli leta 700, konec okoli leta 1492¹. Ločiti moramo med fevdalizmom in srednjim vekom. Eno je družbeni red, drugo pa je obdobje.

Če hočemo razumeti srednji vek, moramo upoštevati takratno miselnost. Takrat je bila večinoma fevdalna ureditev. Odnos je bil v okviru vazal in senior².

Takrat se je pojavil pojem ECCLESIA UNIVERSALIS. To je pojem cerkve, vse je bilo skupno. Svetna in posvetna oblast se nista ločevali.

FINIS POLITICO RELIGIOSUS

REGNUM⁴   UNITAS³   SACERDOCIIUM

ECCLESIA UNIVERSALIS

Ta diagram nam kaže odnose v srednjem veku. Vse izhaja iz "vse obsegajočega stvarstva". Ta pojem "ecclesia universalis" je pomenil celotno družbo, ki je temeljila izključno na krščanstvu. **Vse je povezano v eno samo enoto.** Oblast se je sicer delila na državno in duhovno, vendar sta delovali v enosti. Iz tega sledi TEOKRACIJA⁵, kar pomeni, da zakon, ki ga je izdal cesar je veljal tako znotraj izključno cerkvene zadeve npr. v meniških redovih.

---

1 Leta 1492 Kolumb odkrije Ameriko.

2 Senior je zemljo dajal, vazal pa jo je sprejemal. Senior je bil kralj, vazal pa njegov podrejeni. Vendar je senior imel oblast nad podložniki preko vazala in ne neposredno na vazalove podložnike, razen na podložnike, ki so bili direktno pod seniorovo oblastjo.

3 Pojem **unitas** pomeni enost, država in duhovna oblast sta bila eno.

4 Pojem **regnum** pomeni državo, pojem **sacerdocium** pa pomeni duhovno.

5 Pojem teokracija pomeni pojem zgodnjega srednjega veka. To je, ko je bil cesar Pipin in kasneje Karel Veliki maziljen za cesarja in to maziljenje je pomenilo kot nekakšen zakrament. Po tem je cesar lahko sklical sinodo vseh škofov in sklepi cesarja imajo vse državni pomen, zakoni veljajo za vse, tako za cerkev, kot za državo.

Ta čas se je pokazal tudi v umetnosti. Ko Kristusa prikazujejo kot Kristusa Pantokratorja⁶.

Konec srednjega veka lahko začnemo šteti, ko se unitas začne krhati. Začne pa se krhati ko papež Gregor VII. začne uveljavljati teorijo, da ima papež prednost pred svetnimi vladarji. Papež Inocenc III. izpopolnjuje to teorijo. Srednji vek pa doseže svoj konec z Bonifacijem VIII., ki proti francoskemu kralju Filipu Lepemu formulira teorijo o papeštvu, ki jo je postavil Gregor VII. pred skoraj 200-timi leti. Filip Lepi se temu upre in loči Cerkev od države.

Temeljni principi

Organska enotnost vseh ljudi z različnimi pravicami v obliki piramide. Formirajo se najrazličnejše oblike odvisnosti, posameznim stopnjam pripadajo različne pravice – začenja se meščanstvo. Trgovina in obrt sta v začetni fazi razvoja, najvažnejša panoga je obdelovanje zemlje. Administracija je primitivna, mnogi dajejo dele posestev v najem drugim – vazali.

Spiritus internus. Moč srednjeveških ljudi je pogojena predvsem z duhovnimi osnovami. Vladarju ni treba posebej poudarjati zakonov. Vsi ljudje, tudi vladar se čutijo notranje povezani s pravom (zakoni) in so mu podvrženi.

Vera je baza in norma javnega in privatnega življenja. Prežema vsa dogajanja. Močno je poudarjena metafizika.

Nova srednjeveška kultura, ki temelji na asimilaciji antične kulture s kulturami mladih evropskih narodov. 5-7. stol. se lahko smatrajo kot doba pozne antike ali tudi kot začetek srednjeveške kulture. Posebno v Španiji antika živi še dolgo. Tipično podobo dobi srednji vek s Karolingi

Ime in časovne meje

Ime izvira od humanistov, ki se lotijo študija klasične literature. Razlikujejo tri obdobja: dobo klasične latinščine, dobo srednjeveške latinščine in dobo humanistične latinščine.

Časovne meje različni zgodovinarji različno postavljajo. Srednji vek v širšem pomenu besede obsega obdobje med 500 in 1500. Srednji vek v ožjem pomenu besede obsega torej obdobje med leti 700 in 1300, ki ga nekateri dele na zgodnji, visoki in pozni srednji vek.

---

⁶ **Pantokrator** – vse vladar, čaščenje Kristusa Kralja. Jezus sedi na prestolu, v roki drži knjigo, z drugo blagoslavlja, na glavi pa ima kraljevo krono, namesto trnjeve, sedi ali visi pokončno.